

Neerknielen bij de bron

Preek over Jeremia 2:13

Te lezen: Jeremia 2:4-13
Den Haag, 25 januari 1976

*'Zij hebben Mij, de bron van levend water, verlaten,
om zichzelf bakken uit te houwen'*
Jeremia 2:13

In de buurt van mijn ouderlijk huis is een plek, waar ik als jongen altijd even ging kijken, wanneer ik in de buurt was. Je moest eerst een eind door een bos lopen. Plotseling was je er: de grond begon onder je schoenen te soppen. Wanneer je de plekjes wist waar je je voeten neer kon zetten zonder tot aan je enkels weg te zakken, kon je verder dringen in dat merkwaardige gebied. Een merkwaardig gebied: aan alle kanten welde het water spontaan uit de grond op. Als het heel stil was, hoorde je alsmaar murmelen en kabbelen. De omgeving lééfde van water. Overal verschenen - als uit het niet - kleine stroompjes die zich verderop verenigden tot een beek. Wanneer ik in de buurt was, werd ik altijd onweerstaanbaar door die plek aangetrokken. Hij leek wel betoverd. Of het dagen had geregend, of dat de zon weken achtereen had geschinen: altijd welde er water op. Altijd kon je er neerhurken en heel helder water over je handen laten stromen. Water dat er vijf meter daarvóór nog niet was. Wanneer je modderhanden in de bron hield, zag je hoe het vuil werd meegenomen, weg. Het water vervuilde niet, zoals wanneer je vuile handen steekt in een plas stilstaand water. Met vuile handen in die bron hoefde je maar even te wachten, of je had schone handen in helder water. Alsof er nooit vuil was geweest.

Zo is God! In Jeremia 2 wordt God een bron van levend water genoemd.
God is een bron van liefde. Wanneer een mens zijn vuile handen,
zijn besmeurde geweten, in God onderdompelt,
dan werkt Gods liefde het vuil van de handen, van het geweten, van het hart,
dan werkt Gods liefde het vuil uit de gedachten en voert het weg.
En ineens bent u een gereinigd mens omgeven door heldere, door nieuwe liefde die
uit God opwelt. Heldere, nieuwe liefde....
God is een bron van levend water. Zijn liefde is altijd nieuw.
Wanneer u vandaag uw hart, uw gedachten, uw geweten, uw handen steekt in Gods
liefde, blijft u, en blijft God, niet zitten met een teil vuil waswater.
Zo is het wel vaak met menselijke liefde en menselijke vergeving:
Vandaag vergeeft iemand je, maar morgen hangt het afgewassen vuil tussen jou en
die ander. Je voelt je niet vrij tegenover de ander.
Er hoeft weinig te gebeuren, of die ander kijkt je aan met een blik van:
Denk eens aan gisteren!
De liefde van God stroomt uit de bron van levend water.
Die liefde is elke dag nieuw.

Wanneer u zich vandaag in de bron van Gods liefde laat reinigen,
bent u morgen een gereinigd mens,
omgeven door nieuwe liefde die is als helder bronwater.

Gods liefde is iedere dag nieuw.

Er zijn christenen die dit maar niet kunnen geloven. Ze blijven alsmaar zitten met schuld die al jaren geleden beleden is, ze voelen zich niet instaat tot een dienst in de gemeente vanwege een oude kwestie. De kwestie is al lang uitgepraat en de betrokkenen hebben zich verzoend, maar toch....

Gods liefde is iedere dag nieuw!

Want zijn liefde is een bron van levend water. God laat zijn omgang met u vandaag nooit vertroebelen door de schuld waarvan Hij u gisteren gereinigd heeft.

Gods liefde is iedere dag nieuw.

Vandaag stroomt zijn liefde om u te vergeven. Morgen stroomt zijn liefde om u instaat te stellen anderen te vergeven. Jezus zegt: 'Dit gebied ik u, dat u elkaar liefhebt, gelijk ik u heb liefgehad'. Dit kunnen we, omdat God een bron van levend water is. Vandaag in Gods liefde gereinigd, bent u morgen een rein mens omgeven door een nieuwe heldere liefde, bent u morgen een mens die instaat is om zelf te vergeven, zoals God u vandaag vergeeft.

Bij een bron kun je altijd neerknielen, en het water met je mond opslurpen, of met je handen opscheppen, om je dorst te lessen. Iedere keer dat je dorst hebt is het fris, helder water. Zo is God! Hij is een bron van levend water. Iedere dag is zijn omgang met zijn kinderen als nieuw, helder, fris water. Ik vind het altijd triest wanneer kinderen van God veel over het verleden spreken. In een openluchtdienst, in een evangelisatiesamenkomst heeft iemand zijn geloofsgetuigenis. Hij begint: 'Twintig jaar geleden was ik...' Over vijf jaar wordt dezelfde christen opnieuw gevraagd zijn geloofsgetuigenis te geven. Hij begint: 'Vijfentwintig jaar geleden...' Wanneer je zoiets hoort, denk je: 'Hebt u sinds uw bekering, 25 jaar geleden, nooit meer iets met God beleefd, dat de moeite van het vertellen waard is?'

God is een bron van levend water. Het leven met God is iedere dag zo fris als bronwater. Drie of tien jaar geleden dronk u voor het eerst uit die bron. En u ervoer wat het is om vergeving te ontvangen, wat het is om blij te zijn. Sinds die tijd is het vast wel gebeurd, dat iemand u onheus behandelde. Hebt u daarin niet ervaren dat God kracht geeft om de minste te zijn? Sinds u tot geloof kwam hebt u ongetwijfeld veel verdrietige, wanhopige, innerlijk lege mensen ontmoet.

Hebt u het in al die ontmoetingen nooit ervaren dat God u gebruikte om iemand die verdriet heeft te troosten,
om iemand die wanhopig is, nieuwe moed te geven,
om iemand die leeg is, te vullen met Gods genade?

God is een bron van levend water.

Het leven dat Hij schenkt is iedere dag fris en nieuw.

Iedere dag geeft Hij meer dan genoeg om de dorst van die dag te lessen.

We lijken vaak veel op de Israëlieten. We lazen in Jeremia 2:13 dat God van hen zegt: 'Zij hebben Mij, de bron van levend water, verlaten, om zichzelf bakken uit te houwen'. In een land als Palestina was het in de rotsen uithouwen van vergaarbakken geen gek idee. Een paar maand van het jaar viel de regen. Daarna was het maanden droog. Wanneer je slim was, zorgde je er voor in de buurt van je woning een vergaarbak in de rotsen te hebben uitgehouwen. In de regentijd liep die bak vol met water. In de droge tijd kon je naar hartenlust scheppen uit de voorraad die je had aangelegd. Door die vergaarbak kon je bijv. zeker van je zaken zijn. Voor de profeet Jeremia was heel het godsdienstig bedrijf van zijn tijd een door mensen gehouwen vergaarbak. In de tempel te Jeruzalem werden nauwgezet iedere dag de voorgeschreven offers gebracht. Jeremia's ogen waren er voor open gegaan, dat die nauwgezette offerdienst niet meer was dan een zelf gehouwen vergaarbak waardoor de Israëlieten zeker van hun zaak dachten te zijn.

Luister naar Jeremia's kritiek op de priesters: 'De priesters zeiden niet: Waar is de Heer?' Het gaat er niet om, dat iedere dag de voorgeschreven offers worden gebracht. Het komt er op aan, dat je iedere dag vraagt: Waar is vandaag de Heer? Wat wil Hij vandaag dat wij doen? Welke kracht wil Hij vandaag aan ons schenken? God is een bron van levend water. Elke dag is het geloof verrassend fris. Elke dag is de omgang met Hem nieuw. De dorst van vandaag les je met water dat vandaag uit God opwelt. Er zat een gevaar in de tempeldienst voor het oude Israël; kerkelijke tradities en geloofsgewoontes voor ons. Ze werken bewarend. Ze conserveren veel goeds. Zeker! Aan deze kant van de zaak mogen we nooit lichtvaardig voorbijgaan. Maar kerkelijke tradities, en goede gewoontes, als de zondagse kerkdienst en het bijbellezen aan tafel en zelfs het avondgebed voor het slapen gaan, kunnen worden tot zelf gehouwen bakken.

Als klein kind hebt u van uw ouders leren bidden, aan tafel en voor het slapen gaan: 'Here, zegen deze spijze, amen', en 'Ik ga slapen, ik ben moe...' U mag dankbaar zijn voor zulke ouders. Het is opvallend hoeveel mensen de gebedsgewoontes die hun ouders hun bijbrachten - vaak tot en met de gebedswoorden! - hun hele leven volhouden. Je mag dankbaar zijn voor ouders die je 'Here, zegen deze spijze, amen' hebben leren bidden, die je hebben geleerd om 's zondags naar de kerk te gaan. Er komt een moment in je leven dat deze goede gewoontes menselijke waterbakken - reservoirs worden. Ze bewaren het geloof dat je als klein kind had. Maar je leert er God niet meer uit kennen. God laat zich niet opslaan in reservoirs van goede godsdienstige gewoontes. God laat zich niet inblikken in tradities, in oude liturgieën, in eerbiedwaardige gebruiken. God is een bron van levend water. Hij is elke dag nieuw. Hij is iedere dag als helder stromend water. God moet je iedere dag fris drinken.

U leert God pas kennen, wanneer u heel concreet in de situatie waarin u nu leeft,

durft vragen: 'Waar is de Heer?' De God die lang geleden het volk Israël uit Egypte bevrijdde, die tweeduizend jaar geleden zijn zoon naar de aarde stuurde, de God in wie uw ouders geloofden, en van wie zij u vertelden, die God is ook vandaag springlevend. U zult merken dat Hij springlevend is, wanneer u heel concreet durft te vragen: 'Waar is de Heer?'

U moet misschien een heel moeilijke beslissing nemen. Wanneer u eerlijk vraagt: 'Waar is de Heer?' dan maakt Hij zich bekend. Als u het eerlijk vraagt, zonder zelf al te weten wat u gaat beslissen, maakt Hij zich bekend en geeft Hij u raad.

De God die Israël uit slavernij bevrijdde, die zijn zoon uit de dood opwekte, die God wil ook u in uw situatie bevrijden en helpen.

God is een bron van levend water.

Deze bron stroomde drieduizend jaar geleden voor Israël toen het volk uit Egypte werd bevrijd;

deze bron stroomde tweeduizend jaar geleden voor Jezus, toen Hij Gods wil tot aan het kruis volbracht en met Pasen werd opgewekt;

deze bron stroomde vijfentwintig jaar geleden voor uw ouders, toen zij een heel moeilijke tijd door moesten komen;

deze bron stroom vandaag voor u.

U leert God alleen kennen, wanneer u vandaag uit de bron drinkt.

Wanneer u heel concreet in uw situatie durft te vragen: 'Waar is de Heer?'

Amen.